

Katarzyna Szymańska

Temat rozprawy doktorskiej: *Wapiennik/Kalwerk Thomasa Bernharda – repozytorium myślenia przeciwtotalitarnego*

Dzieło Thomasa Bernharda stanowi „repozytorium myślenia przeciwtotalitarnego”. Wewnątrz tekstów – w tym budynku, który traktuję jako synekdochę utworów oraz literackiej refleksji pisarza i który jest jednym z najbardziej znamienych domów z jego prozy (jako *Kalkwerk*, będące też tytułem powieści), a także szczególnym miejscem w kontekście historii XX wieku (jako wapiennik/wapniarnia) – umiejscawiam owo repozytorium, składnicę myślenia przeciwtotalitarnego. Tę tytułową formułę postrzegam jako określającą istotę (podstawę i zasadę) twórczości Bernharda. Omawiam i analizuję utwory prozatorskie, dramatyczne i poetyckie – zarówno istniejące w polskim przekładzie, jak i te, które dotychczas nie zostały przetłumaczone – z perspektywy literaturoznawczej i transaustriackiej, jednocześnie uwzględniając (po)wojenną historię Austrii. Przedstawione przez mnie repozytorium podzieliłam na dwie główne części, z których pierwsza skonstruowana jest wokół miejsc (zakłady przemysłowe i fabryki, domy oraz „instytucje totalne”, które funkcjonują jako domy tymczasowe, miejsca rzezi zwierząt, przestrzenie leśne oraz miejskie), a druga wokół wybranych postaci (Żydzi, kobiety, dzieci). Pozwalają one objąć dorobek literacki Bernharda, a jednocześnie pokazać układ wzajemnych zależności i powiązań pomiędzy tekstami, również w kontekście europejskiego doświadczenia totalitaryzmu.